ban lent volt Szabolcsmegyében, ahol az Ébredő Magyarok nagygyülést tartottak. Ez alkalommal látta, hogy rengeteg uj épitkezést végeznek, az uj épületek tulajdonosai azonban mind galiciaiak. A gyüléssel kapcsolatban egy kellemetlen incidensről akar megemlékezni. A gyülésen ugyanis Erdőhegyi ottani főszolgabiró nem akarta megengedni Rákóczi Ferenc főgimnáziumi tanár felszólalását. Kérdi a belügyminisztert, van-e tudomása arról, hogy Nyirbátorban Erdőhegyi főszolgabiró nem engedte felszólalni az Ébredő Magyarok nagygyülésén Rákóczi Ferenc ottani főgimnáziumi tanárt, noha az illető ellen semmiféle eljárás nincs folyamatban és hajlandó-e ebben az ügyben a vizsgálatot meginditani.

Gott erhalte Debrecenben.

Kiss Menyhért következő interpellációjában megemliti, hogy egy egyetemi tanár tudomására hozta, hogy a szinmagyar Debrecen városában a mult év folyamán nyilvános helyen, további október 6-án, a tizenhárom aradi vértanu emlékünnepélyén *a honvédség tisztikarának több tagja a Gott erhalte-t énekelte, a cigánnyal huzatta és Kossuth képét a falról leakasztotta.* (*Friedrich:* Nem tudom ezt elhinni, de ha igaz, akkor borzalmas.) Ez az eljárás összefüggésben áll több tisztnek a gondolkodásával. Bizonyitja ezt, hogy a körletparancsnok napiparancsot adott ki, melyben megtiltja a tiszteknek, hogy szolgálatban és nyilvános helyen a német nyelvet használják, de megengedi a német nyelv használatát baráti körben és magántársaságban. Kérdi a honvédelmi minisztert, van-e tudomása minderről és hajlandó-e a szigoru vizsgálatot meginditani?

Belitska Sándor honvédelmi miniszter: Az interpellációban két dologról van szó: egy politikumról és egy személyes kérdésről. Az első azt mondja, hogy a honvédségnél hazafiatlan tisztek vannak. A leghatározottabban tiltakozom az ellen, hogy a honvédség állományában akárcsak egy hazafiatlan tiszt is volna. A magam részéről az interpellációban felhozott vádakat nemcsak kétkedéssel fogadom, hanem *hihetetlennek tartom őket.*

Propper Sándor a hadirokkantak, özvegyek és árvák illetményének dolgában interpellál. Teljesen tisztában van az állam nehéz pénzügyi helyzetével, lehetetlennek tartja azonban, hogy az uj gazdagok tobzódását tovább türjék, hogy az egyik oldalon a nyomor uralkodjék, a másik oldalon pedig a pompa, a fényüzés soha nem látott mértékben tomboljon. Kérdi, hajlandó-e a népjóléti miniszter a hadirokkantakon, a hadiözvegyeken és hadiárvákon sürgősen segiteni, hajlandó-e sürgősen törvényjavaslatot beterjeszteni anyagi helyzetük javitására, hajlandó-e törvényjavaslatot beterjeszteni abban az irányban, hogy a bankok és a vállalatok állásait rokkantak közül való egyénekkel töltsék be?

Vass József népjóléti miniszter: Megnyugtathatja az interpelláló képviselőt, hogy rendes, normális összeirás folyik, sőt az egész országban már le is bonyolitották, Budapest kivételével, ahol ugyanis az a helyzet, hogy az idevaló illetőségü hadirokkantak a felhivás ellenére sem jelentkeznek, még saját ügyükben sem. A törvényjavaslat készülőben van, melynek alapján az összes rokkantakat fölülvizsgálják. A 100 százalékos rokkantakat oly magas illetményben részesitik, hogy ennek fejében bármely magyar család szivesen eltartja őket. A nagy rokkantakat segély utján, a kis rokkantakat pedig állás utján olyan anyagi helyzetbe fogják juttatni, hogy a rokkantellátás kérdése végleges és megnyugtató megoldást nyer.

A képviselő ur 200 000 hadiárváról tesz említést. Olyan hadiárva, aki segitségre szorul, 13—14.000 van az országban. Ami a segélyre szorulók járandóságainak felemelését illeti, megemliti, hogy 10 milliós tételt állitott be erre vonatkozólag a költségvetésbe.

Propper Sándor a választ nem veszi tudomásul.

Május 1.

Farkas István interpellációjában kérdi a belügyminisztertől, adott-e ki olyan rendeletet, amely a május 1-i politikai gyüléseket betiltja és ha igen, hajlandó-e azt visszavonni.

A *belügyminiszter* azonnal válaszolt és kijelenti, hogy valóban adott ki ilyen rendeletet, azonban az interpelláló képviselő téved, amikor azt hiszi, hogy ő uj methodus szerint jár el. A kommün bukása óta a május 1-i tüntetésekkel kapcsolatosan állandóan jelentek meg oly rendeletek, melyek a vörösszinnek ez alkalommal való meghordozását a leghatározottabban megtiltották. Egyébként a rendőrséggel érintkezésbe lépett és kérte, hogy a kisebb budapesti gyüléseket engedélyezze, csak a Tattersali gyüléseket ne.

Szilágyi Lajos a B listás tisztviselők ügyében interpellál. Kérdi a miniszterelnököt, hajlandó-e ezek helyzetét végképen rendezni.

A *miniszterelnök* azonnal válaszol. Az elbocsátást keresztül kellett vinni. A resortminiszterek már is megtették jelentéseiket erre vonatkozólag. Ami azt illeti, hogy sok esetben méltánytalanság történt a tisztviselők elbocsátása körül, ezt ő is elismeri. Kénytelen azt a bejelentést tenni, hogy az államnak még több tisztviselőt el kell bocsátania. Természetesen ezt a kormány ugy viszi keresztül, hogy a nemzetgyülésnek bejelenti, hogy törvényjavaslat formájában fogja szabályozni a kérdést.

Pallavicini György őrgróf interpellációjában szóvá teszi, hogy Zita királyné nevenapja alkalmával tartott misén egy ezredes a katonatisztek közül egy huszárkapitányt igazoltatott, jegyzőkönyvet vettek fel és a templomból feltünően távozott.

A *honvédelmi miniszter* kijelenti, hogy még nem tudta teljes egészében világossá tenni az ügyet. Elitéli azonban azt, hogy akár uniformisban, akár polgári öltözékben katonai egyének profanizáló tényeket kövessenek el.

A mai ülés háromnegyed 4 órakor ért véget.

Vándorköltő korában Erdélyi...

(A Szeged tudósitójától.) A rendőri napló mai jelentésében az alábbi néhány szón akadt meg a szemem:

„Erdélyi József, állitólagos iró, lakás és foglalkozás hiánya miatt előállitva. Őrizetbe véve.“

Aki csak a *Nyugat*-ban és a napilapokban megjelent verseiből, vagy a *Sejhaj, ibolyalevél* cimü kötetéből ismeri Erdélyi József fiatal magyar költőt, az tulságosan is megdöbbenhet e rendőri rémhir táviratstilusán, amely poétánkat ilyen szépen elintézi a magyar irodalom számára (vagy terhére) és méltán csodálkozhat azon, hogy az *„állitólagos iró lakás és foglalkozás hiánya miatt“* a városházi szuterén egyik közös cellájának foglya lett. Én azonban nyugodtan fogadtam a hirt, mert tudtam, hogy Erdélyi Józsefnél más az eset. Erdélyi József egy *kóbor költő* (milyen illő stilus ez a háboruvesztett magyar sivatagon!), aki a csonka ország kilométerköveivel ismerkedik, falut falura jár és testvérül fogadja a pórnépet. „Nincs lakása és nincs foglalkozása“ — nincs anyagias *érdeke,* tisztelt rendőri jelentés, amely árthatna valakinek. Erdélyi Józsefnek mindegy, hogy hol van, Szegeden, Párkánynánán, Jászkarajenőn, vagy a rendőri szuterénben.

A kihágási biró, *Petkóczy* rendőrkapitány, kérésemre felhozatta őt a fogdából. Igazi vándorlegény, daróckabátban, borostás, poros arccal.

— *Kisétáltam* Pestről — mondja. — *Tizenöt napig jöttem, amig Szegedre értem.*

— Miért jött?

— *Főként Juhász Gyulát akartam megismerni.* Beszélgetni akartam vele, meg gondoltam, hogy a *Koroknay*-nyomda kiad egy kötetet tőlem.

— Hogy került a rendőrségre?

— Megszólitottam egy rendőrt, hogy hol van a *Kék Golyó?* Azzal felelt, hogy az igazolványomat kérte. *Igazolványom nincs.* Igy kerültem ide. Most visszavisznek Pestre. Abbahagyok mindent. Nem irok többet. *Nem lehet ebben az országban irodalmat csinálni. A politika mindent elnyom. Kiirták egy plakátra, hogy most ez a politika van és eszerint kell irni. A magyar intelligencia megbukott.*

Ugy beszélt, mintha a háta mögött nem állt volna rendőr. Pedig ott állt és *háromnegyed kettőkor kitoloncolta az állomásra.* Egy krajcár nélkül ment el — tolonclevéllel. Szegény, tizenöt napig gyalogolt Juhász Gyuláért és még csak nem is láthatta, akiért jött. Elutaztatták, de vajjon sikerült-e? Hátha leszállt Dorozsmán és visszajött megkérdezni, hol a Kék Golyó?

(p. t.)

Régi szegediek.

— Irta: *Móra Ferenc.* —

V. *Királyasszony ludja.*

Mikor ez történt, akkor a Tisza sokkal nagyobb volt, mint most, a város meg sokkal kisebb. Ennél fogva mikor a nagy Tisza egyszer tengernek álmodta magát, nem nagy erőlködésébe került neki elnyelni a kis Szegedet. De olyan tökéletesen ám, hogy minden oktalan állat beleveszett a vizbe és nem maradt egyebük a szegedieknek egyetlenegy ludnál. Az is hivatalos személy volt, a város ludja s mint ilyen, a gazdászi hivatal hatáskörébe tartozott. Az utalt ki belőle minden héten egy szárnyatollat a város nótáriusának, mint egyetlen irástudó embernek. De természetesen nem irásra, hanem pipapucolásra.

A szegedi veszedelem hirét meghallotta Bécsben már a királyasszony is, a Mária Terézia. S mivel nagyszivü asszony volt a Mária Terézia, sebten maga elé parancsolta az irodeákját:

— Fiam, deák, irj valami vigasztaló levelet azoknak a sanyarodott szivü szegedieknek. De száz aranyat is tegyetek bele a jó szó mellé, mert másképp valami csúnyaságot mondanak rám a kutyaházak.

Szót fogadott a deák, hogy ne fogadott volna szót, nagy volt a rend a Mária Terézia házatáján. Megirta a levelet, beleirta a száz aranyat is, aztán bekocogott a kamaráshoz:

— Huszonöt aranyat kapok a levélirásért, helvenötöt tétessen kelmed a kopertába.

Kapta a levelet a kamarás, viszi a kincstartóhoz:

— Huszonöt arany jár a fáradtságomért, ötvenet helyezzen kelmed a levélbe.

A kincstartó nem szólt semmit, hanem beletett a levélbe huszonöt aranyat s futtatta vele az inasát az udvari futárhoz.

Az inas tudta, mi az illendőség s a huszonöt aranyból nem vett el, csak huszat, a többit becsületesen átszolgáltatta a futárnak. Mivel azonban Szeged már akkor se macskaugrásnyira volt Bécshez, ha sokkal közelebb volt is, mint most, a királyasszony levelének volt ideje kilyukadni az uton s az öt aranynak belehullani a futár tarsolyába.

Abban az időben azonban csak ugy akadtak becsületes emberek, mint most s ilyen volt a futár is. Szégyelte volna üresen adni át a levelet a szegedieknek, hát belecsusztatott egy vadonatuj rézkrajcárt. Utóvégre azon is csak ugy rajta van a királyasszony gömbölyü képe, mint az aranyforinton.

No azért mégis csak elképedtek egy kicsit a szegediek, mikor az öreg birójuk, Miller Sebestyén felolvasta a királyasszony levelét és hiába ürgette-forgatta, rázogatta a kopertát.

— Hát a száz arany, földi? — kérdezte a futárt.

— Micsoda száz arany?

— Aki a levélbe bele van irva.

— Hát akkor benne van, ha bele van irva.

— De nem jutott abból ide egy vörös krajcárnál egyéb.

— Jaj, atyámfiai, ilyen a természete a bécsi aranynak, — nyargalt el nevetve a becsületes futár.

A szegedieknek ugyan nem volt nevethetnékjük, de azért becsületből ugy megéljenezték a királyasszonyt, hogy csak ugy rengett bele a kommunitás háza.

— Nem ér ez semmit emberek, — csóválta meg fejét Miller Sebestyén, — mert ez nem hallatszik föl Bécsbe. Már pedig a királyasszony nagy jóakaratát ugy kellene megköszönni, hogy ő is tudjon róla. Azt javalnám, küldjünk neki valami szegedi ritkaságot.

Ebben hamar megegyeztek. Elküldik az egyetlen ludat, mert most ez a legnagyobb ritkaság Szegeden. Az ám, de ki vigye el? Senki se ajánlkozott követnek a felség szine elé. (Ez a leghihetetlenebb az egész történetben, ugy e?) Mert ész kell oda, nem is kicsi, az pedig hol találkozik most ezen a szegény Szegeden, mikor mindent elvitt a viz?

Utoljára a kisbiró felajánlotta magát a „közért“, mint ahogy most mondanánk. Nem mintha ész dolgában kiruházottabbnak érezte volna magát, mint a többi, hanem mert a hivatalos emberek közül neki volt legjobban fölvágva a nyelve. (Ami érthető is, mert az ő tisztje volt rendet tartani a piacon a kofák közt.) Mindazonáltal egy kicsit aggóskodva